

Eksamen på Økonomistudiet Sommer 2013

Offentlig udgiftspolitik

Kandidatfag

(3-timers prøve uden hjælpemidler)

Rettevejledning

I overensstemmelse med politikfagets natur kan de stillede spørgsmål besvares ved inddragelse af forskellige teoretiske forståelsesmåder. Det forudsættes, at de studerende kan dokumentere indsigt i den litteratur, som indgår i faget Offentlig udgiftspolitik. Rettevejledningen sigter imod at redegøre for de tekster, som helt nærliggende er relevante at inddrage i besvarelsen af de stillede spørgsmål.

Opgave 1

Det er relevant at redegøre for selve produktivitetsbegrebet og eventuelt præsentere produktivitet som en komponent i begrebet effektivitet sammen med begreberne allokeringsmæssig effektivitet samt pris effektivitet i indkøb af produktionsfaktorer. Med et sådant udgangspunkt kan der redegøres for vanskelighederne ved at foretage målinger af output. Ligeledes er det relevant at redegøre for, hvorledes spørgsmålet om produktivitet i de forskellige dele af den danske velfærdssektor i dag forstås og håndteres.

Den nok mest relevante pensumtekst i forhold til spørgsmålet om styring er Rattsø og Sørensen, som redegør for spillet mellem stat og kommuner om betalinger til kommunerne på den ene side og kommunale præstationer på den anden. Her ses ikke mindst på moral hazard problematikken. Spørgsmålet lægger også op til en behandling af DUT-princippet og sammenhængen mellem dette princip og produktivitet. Her er Niels Jørgen Maus bog en relevant tekst. Også forskellen i beregningsmetode i kommuneaftalerne med kommunerne og med regionerne er væsentlig i denne sammenhæng.

Opgave 2

I pensum findes to tekster, som direkte omhandler økonomisk modellering af demokratisk beslutningstagen, nemlig Alesina m.fl. samt Dixit & Londregan. Hos Alesina er modellen bygget op omkring institutioners betydning for minoriteters indflydelse samt værdier og adfærd herunder den racemæssige segregering i USA. Tillige indgår graden af altruisme i analysen. Der belyses tilfældet, hvor individerne ikke overhovedet rummer altruisme og hvor alle vælgere øver lige stor indflydelse. Her vises det rene medianvælgerresultat, at der vil blive realiseret en fuld omfordeling. Hos Dixit & Londregan kan udledes det samme resultat. Her tydeliggøres endvidere tilgangen, at partierne anses for optimerende agenter, som vælger at udbyde de politikker, som ser ud til at sikre stemmer og opnåelse af magt.

Hos Boadway & Kean redegøres for forbindelsen mellem omfordeling og velfærd. Her præsenteres forestillingen om en social nyttefunktion, og der undersøges betydningen af antagelser om individers faldende grænsenyttelighed og om altruisme.

Opgave 3

Den første del af dette spørgsmål vedrører kommunestyre som sådan. Her er Niels Jørgen Maus bog en vigtig kilde i pensum. To modeller står i centrum. Tiebout modellen specificerer de forudsætninger, som skal opfyldes for, at et kommunesystem kan betragtes som et perfekt fungerende marked for skat/seerice pakker. Klub modellen fokuserer på fastlæggelse af kapaciteten på klubbens facilitet, hvad der vel svarer til fastlæggelse af serviceniveau. Herved peger klub modellen mod lokal politik frem for marked som allokeringmekanisme.

Teksten af Hart, Schleifer & Vishny analyserer organiseringen af produktion af lokal velfærdsservice ud fra en principal-agent tilgang. Papiret præsenterer en dynamik kendetegnet ved henholdsvis omkostnings- og kvalitetsinnovationer, og det antager forskellige præmisser for rationalitet hos ledere af produktionsenheder alt efter, om lederen også er ejer af produktionsenheden (her er så tale om udlicitering) eller om lederen er ansat af den offentlige myndighed. Papiret definerer endvidere parametre for principalens følsomhed over for henholdsvis omkostningsinnovationer og kvalitetsinnovationer. Herved udledes handleregler defineret i forhold til disse

følsomheder for principalen i valget mellem produktion i egen produktionsenhed eller udliciteret i privat ejet organisation.

I Christoffersen, Paldam & Würtz undersøges omkostningsstruktur ved forskellige organiseringsmåder for udførelsen af en kommunal serviceopgave (skolerengøring). Her er det en konklusion, at inddragelse af et marked via udlicitering kan tilvejebringe information om den effektive omkostningsstruktur, som eventuelt vanskeligt lader sig tilvejebringe under ren offentlig produktionsorganisering.